צח: המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

נימא כתנאי אמרה לשמעתיה. מע"ג דלא ניחא הכא לאוקמי מילתא דרבא בפלוגתא דתנאי דמתני' מ"מ ע"כ אשכחן ברייתא דפליגא עליה במסכת שבת בפ' הזורק (דף נז.) גבי הזורק מרה"י לרה"י והר"ר באמצע דקתני בברייתא תוך ג' ד"ה חייב אי נמי יש לחלק דהכא שבת החפץ מלמעלה מג' לתוכה לתוך ג' הוא דבעי רבא הנחה על גבי משהו אבל התם אירי שהיה החפץ תוך ג' משילא מתחת ידו להכי חשיב כמונח דהא מודה רבא דהמעביר בתוך שלשה דכמונח בקרקע דמי כדמוכח בפרק המוציא יין (שם דף פ.) והא דלא חשבינן מתגלגל כמונח בסוף הזורק (שם דף ק.) התם אירי כשקיתה תחילת זריקה למעלה מג': **אלא** בולה רבי יהודה היא.

תימה דבשבת בפרק הזורק (דף נז:) נבעי למימר דסבר ר' יהודה קלוטה כמו שהונחה גבי הזורק מרה"י לרה"ר ועבר ד' אמות ברה"ר ולמסקנא דהתם ניחא דמוקי לה כגון דאמר כדנפקא לרה"ר תנוח למסתבר טפי למימר התם קלוטה כמו שהונחה כיון שהיה דעתו ולזונו שתנוח שם אבל הכא דאין לזונו שיפול שם הספר אין לנו לומר שיהא כמונח אבל למאי דס"ד התם מעיקרא דמיחייב שתים ובאומר כל מקום שתרלה שם תנוח קשה ויש לחלק דהתם אינו מקפיד על החפץ אבל שיגוח אבל הכא מקפיד ומדלזונו היה חפץ שלא היה שם מונח אבל לרבא קשיא דאפי' באומר כל מקום שתרלה תנוח בעי רבא הנחה על גבי משהו דמקפיד אפילו נח על גבי משהו לא מיחייב דלא נעשית מחשבתו ולריך לומר דלמאי דס"ד התם מעיקרא לית ליה לרבא ועוד יש לומר כדפרישית לעיל דהתם כשתחילת זריקתו תוך שלשה: **ניחוש דילמא נפיל ואתי לאיתויי.** ואי דמיקף לכרמלית אי לחלר שאינה מעורבת לרבא לית ליה לקמן (נט.) גזירה לגזירה פשיטא דשרי דלא אינעריך למיתני ולאתויי דגזר אסור כמו דמפיק לרה"ר ועוד נראה מדמשני אביי לעולם דמפיק לרה"ר משמע דנמפיק לכרמלית אי לחלר שאינה מעורבת שרי אפילו כלים שאינן נשברים ואע"ג דלקמן גזר אביי גזירה לגזירה יש לחלק כמו שפירשתי לעיל ובפרק כיצד משתתפין (לעיל דף פד.) גבי אנשי חלר ואנשי עליית שכנתו ולא עיילו דקתני זה היולא מן הכותל בעשרה דעלייה הוי לעלייה אפילו הניח שם כלים שאינם נשברים: **ומשתמש** בכל הבותל עד עשרה תחתונים. פי' בקונטרס אם הזיז מוטל לאחרו על פני כל הכותל משתמש בכל הזיז וקשה לר"י דהאיגו סיפא דקתני אם יש זיז למטה הימנו משתמש בו ומפרש ר"י דבחורין שבכותל קאמר דמשתמש ולשון משתמש בכל הכותל משמע נמי כן:

אי דלית (כ) ליה ארבע אמי' בנגד חלונו נמי לא ישתמש. משמע מפירוש הקונטי' דבראב ד' משתמש בכלים הנשברים אבל שאין ראב לא ישתמש אפי' כלים הנשברים דהוי כאילו שדי להו להדיא וקשה לר"י דהיון דאפילו בראב ד' לא ישתמש בכלים שאין נשברין א"כ אפילו ראב אמה אמה נמי דלענין שבת חשיב ראב ד' כראב אלף ונראה לר"י דבראב ד' שרי ליתן אפילו כלים שאינן נשברים ומתני' בראב כל שהוא והא דלא מוקי לה בראב ד' ובכל כלים משום דאתם זיז אינו ראב ד' וכי פריך הש"ס אי דלית ביה ארבעה אפילו כנגד חלונו לא ישתמש ה"מ למיפרך אפי' בשלמטה הימנו לא ישתמש והא דלא משני ליה דבכלים הנשברים אירי הייגו משום דלא מיתוקמא בהכי ע"כ מדלא שרי בשאר הכותל אלא כנגד חלונו נלבד: **תחתון** דאית ביה ד'. ק"ק דמעליון שמעינן ליה דשרינן כנגד חלונו משום דחלון משלימתו לד' ויש לומר דאינעריך לאשמועינן בתחתון אף על גב דלא ניחא תשמישתא דהא איכא עליון דמפסיק הוא

בבותל שאינו משופע למעלה משלשה גוללו אצלו למטה משלשה הופכו על הכתב: [ב]רבי יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ וכו': דבעינן הנחה על גבי משהו ואלא הא [ג]דאמר רבא [א]תוך שלשה לרבנן צריך הנחה לימא כתנאי אמרה לשמעתיה אלא [ב]כולה רבי יהודה היא וחסורי מיחסרא והכי קתני במה דברים אמורים בבותל משופע אבל בבותל שאינו משופע אפילו פחות משלשה טפחים גוללו אצלו שרבי יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ אלא מלא החוט גוללו אצלו מאי טעמא דבעינן הנחה על גבי משהו: **מתני'** [ג]זיז שלפני חלון נותנין עליו ונוטלין ממנו בשבת: **גמ'** האי זיז דמפיק להיכא אילימא דמפיק לרשות הרבים [ד]ליחוש דילמא נפיל ואתי לאיתויי אלא דמפיק לרשות היחיד פשיטא אמר אביי לעולם דמפיק לרשות הרבים ומאי נותנין עליו דקתני [ה]כלים הנשברים: תניא נמי הכי זיז שלפני החלון היוצא לרשות הרבים נותנין עליו קערות וכוסות קיתוניות וצלוחיות ומשתמש בכל הכותל עד עשרה התחתונים ואם יש זיז אחד למטה ממנו משתמש בו ובעליון אין משתמש בו אלא כנגד חלונו האי זיז היכי דמי [א] אי דלית ביה ארבעה מקום פטור הוא ואפילו כנגד חלונו נמי לא ישתמש ואי אית ביה ארבעה בכולי הכותל לישתמש אמר אביי [ה]תחתון דאית ביה ארבעה ועליון לית ביה ארבעה וחלון משלימתו לד' כנגד חלון משתמש דחורי חלון הוא דהאי גיסא ודהאי גיסא אסור: **מתני'** [ו]עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים ברשות הרבים ומטלטל ברה"י ובלבד שלא יוציא חוץ מארבע אמות: [ז]לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתין ברה"ר ברה"ר וישתין ברה"י וכן לא ירוק רבי יהודה אומר [ח]אף משנתלש רוקו בפיו לא יהלך ארבע אמות עד שירוק: **גמ'** מתני ליה רב חיננא בר שלמיא לחייא בר רב קמיה דרב לא יעמוד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ר אמר ליה שבקת רבנן ועבדת בר"מ הוא

למטה משלשה. הגיע רחם הספר לשלשה סמוך לקרקע תרעא סמיכתא הוא והרי הוא כמונח: **אלא הא דאמר רבא.** בפ' הזורק בגמ' שבת (דף ק.): **תוך שלשה לרבנן.** דפליגי עליה דר"ע בקלוטה כמו שהונחה (ה) ואמרי דהתורק מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים למטה מעשרה לא אמרינן הואיל ונקלטה ביו"ד מתחתונים שהן רה"ר הרי היא כמי שהונחה לחייבו אפי' זרק למטה משלשה לא מיחייב אם עד שלא הגיע לארץ נשרף או בלעו כלב אלא אם כן נח על גבי משהו ואפילו לא הוי מקום ארבעה הוא הנחה ולמעלה משלשה אם נח פטור ואפי' לר"ע דאי מקום ארבעה הוא כרמלית הוא ואי לית ביה ארבעה מקום פטור הוא: **נימא כתנאי אמרה לשמעתיה.** דהא תנא קמא אפילו כי לא נח נמי גזר למטה מג' משום דילמא זמנין דאין אדגדו בידו ולרבא כי אין אדגדו בידו נמי כי האי גוונא דלא נח לא מיחייב אם קלטו והחזירו קודם שנח: **מתני'** זיז **שלפני החלון.** בולט מן הכותל גבוה י' ורחב ד': **נותנין עליו.** בני עליית דרה"י הוא: **גמ' דמפיק להיכן.** להיכן בולט: **דמפיק לרה"י.** לחלר: **כלים הנשברים.** כלי חרס וזכוכית שאם נפלו ישברו דליכא למימר[ג] דילמא אזיל ומייתי להו: **קערות וכוסות וקיתוניות.** כולם כלים הנשברים הם דסתמייהו דחרס: **משתמש בכל הכותל.** אם הזיז מוטל לאחרו אבל הכותל על פני כולו משתמש בכל הזיז: **עד עשרה התחתונים.** כלומר כל מקום שהוא בין סמוך לחלון מיד בין מופלג הימנו הרבה ובלבד שלא יהא בתוך עשרה תחתונים שברשות הרבים: **למטה הימנו.** למעלה מעשרה: **משתמש בו.** בתחתון ע"פ כל הכותל אם מונח לאחרו אבל הכותל: **אפי' זיז.** עליון היכי דמי: **אי דלית ביה ארבעה מקום פטור הוא ואפילו כנגד חלונו לא נשתמש.** הכי דמקום פטור הוא ומותר לכתף עליו כדקי"ל [פז.] מקום שאין בו ארבעה מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו מיהו תשמיש תדיר לא משתרי ביה דלא חזי לתשמישתא ושכיחי כלים למיפל לרה"ר ואע"ג דאוקמינן בכלים הנשברים הני מילי בדלית ביה ד' דלא שכיחי למיפל כולי האי אבל הכא דרובא נפלי מחזי כמאן דשדי להדיא לרשות הרבים: **חורי חלון הוא.** כלומר זיזים החלון והרחבתו הוא. ולשון חורי דנקט משום דגבי שבת שייך למימר חורי רשות הרבים ברשות הרבים וכן חורי רה"י ברה"י דמי כגון כותל המסובה לרה"ר ויש בה חורין פתוחין לרה"ר למטה מיו"ד הוי רה"ר: **מתני' עומד אדם ברה"י.** בבית או על הגג ושותה ונוטל חפץ ברה"ר כאן ומניחו כאן: **ובלבד שלא יוציאנו מארבע אמותיו.** ממקום שהיה מונח בו ומשמועי' מתניתין דלא גזרינן שמא יכניסנו אצלו: **וישתין ברה"ר.** דמיקף מרה"י לרה"ר: **משנתלש רוקו בפיו.** משנתעגל ונתלש לגמרי: **לא יהלך ארבע אמות עד שירוק.** דכיון דלמשדייא קאי משאור הוא: **גמ' מתני ליה רב כו'.** גזירה שמא יכניסנו אצלו: **ועבדת בר"מ.** דאיהו הוא דגזר שמא יביא אצלו כדלקמן בפירקין [דף קא.] לא יעמוד ברשות היחיד ויפתח ברשות הרבים שיטול מפתח ברשות הרבים ויפתח בו פתח הסמוך לרשות הרבים שמא יכניס[ד] אצלו במקום שהוא: מדסיפא

עין משפט נר מצוה

ב א מי' פי"ג מהל' שבת הלכה עז:
כא ב מי' פט"ו מהל' שבת הלכה כא סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' שנג סעיף כ:
כב ג מי' שם הל' ז וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' שנג סעיף כ:
כג ד מי' שם וטור ש"ע שם סעיף ג:
כד ה מי' שם הל' ו וטוש"ע שם סעיף כ:
כה ו מי' פט"ו מהל' שבת הלכה ח סמג שם טור ש"ע ח"מ סי' שנ סעיף ח:
כו ז טוש"ע שם סעיף כ:
כז ח טוש"ע שם סעיף ג:

רבינו חננאל

אבל בבותל שאינו משופע אפילו למטה מג' טפחים גוללו אצלו דברי ר' יהודה שר' יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ אלא מלוא החוט גוללו אצלו דבעינן הנחה על גבי משהו. וכן אמר רבא תוך ג' לרבנן צריך הנחה על גבי משהו. מתני' זיז שלפני החלון כו'. אוקימנא בזיז היוצא לרשות הרבים ונוטלין ממנו. דהא למעלה מי' הוא וכרשות היחיד דמי. ירושלמי א"ר יוחנן זיזין וכתלין שנבוהין י' ורחבין ד' מותרין לכאן ולכאן ובלבד שלא יחליף. ומאי נותנין עליו דקתני כלים שבורין. דאי נפלו לרשות היחיד. תניא נמי הכי זיז היוצא וכו', ועד אין בין זיז לזיז י' אין משתמש בזיז אלא כנגד חלונו. ופרשה אביי כגון דאית ביה בזיז ד' טפחים שנעשה רשות (הרבים) (היחיד). ועליון דלית ביה ד' טפחים וחלונו משלמתו לד', כנגד החלון שרי ליה לאישתמושי (דחורו) [דחורין] של חלון גינהו. אבל יתרון רחב הזיז דנפיק למעדיף על רוחב החלון, (שכנגד החלון בלבד מותר אבל המעדיף) בהאי גיסא ובהאי גיסא אסירי. הא דתנן עומד אדם ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד. עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים. אוקימנא לרבנן ודלא כר' מאיר. דתנן לא יעמוד אדם ברשות הרבים וכו'.

מסורת הש"ס

(ה) [מתוך הסוגיא נראה שאין כאן פסקא], כ) שבת פ. ק.. ג) [ל"ל למיחש], ד) נס"מ נוסף: מפתח.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה תוך ג' וכו' כמי שהונחה דמיא ואמרי וכו' למטה מג' נמי לא: (כ) תוס' ד"ה אי לית ביה ד' וכו' אפילו בכלים:

גליון הש"ם

גמ' ליתיה דלמא נפיל. כ"כ דף נט ע"ב תוס' ד"ה ואפילו:

הגהות הגר"א

[א] אי לית כו' ארבעה אפילו כנגד חלונו כו' [ותיבות שבמתים מוקפות].

מוסף רש"י

תוך שלשה לרבנן צריך הנחה. לרבנן דפליגי עליה דר"ע בזורק מרה"י לרה"י וכו"ר בתמצא לית להו קלוטה כמו שהונחה, לא תימא בתוך ג' מודו, אלא אפילו תוך ג' נמי צריך שיעוח, ותם סבר רה"ל כולה פטור, ונפקא מינה נמי לזורק ד' אמות וכשבא לנוח והגיע לתוך ג' מזר שנגחו עד שלא נח פטור, כדאמרינן בתתני' (שבת קב.) עד שתהא תחילתו וסופו שנוחה, ולא אמרינן עד שלא מזר הוי ליה מונח (שם ק.) ולא מיחייב עד שתנוח על גבי משהו מקום כל שהוא, ולא בעינן מקום ד' אמות ונתוך ג' הוא, מ"מ הנחה כל שהוא בעינן (שם ק.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com